

mentum non nisi post mortem demum testatoris valere, perfectionemque suam accipere, l. qui hereditatem 19. & l. nominem 27. ff. de acquir. vel omitt. heredit. propterea quod...

qui testament. facer. poss. l. cum furiosi. l. cum lege 56. C. de Episcopis, & Cleric. Reufner. predicto tractatu de testam. parte prima, capit. 1. numer. 10. Quin & hoc illa definitionis...

QVÆSTIO I.

SVMARIA.

Ex Claro.

1 Quo iure introducta fuerit testamenti factio.

2 Recensentur Auctores, qui statunt, testamentum iuri civili adscribendum.

3 Auctores, qui concludunt, testamentum quoad originem, & inuentionem iuris gentium, quoad formam vero, iuris civilis esse.

4 Huius sententia fundamenta, & rationes.

5 Illud, quod confirmat, nihil noui, aut proprij tribuit.

6 Quisq; dominus libera habet de rebus suis disponendi facultate.

7 Dispositio per vltimam voluntatem fauorabilius disponitur inter viuos.

8 Beneficia iure civili quaesita quilibet pascendo amittere potest.

8 Facultas testandi nulla conuentione amittitur. 9 Coniunctio maris, & femina cui iuri adscribitur. 10 Ius succedendi ab intestato est iuris gentium, & naturalis. 11 Princeps potest tollere, quae sunt iuris civilis. 12 Forma dat esse, & originem rei. 13 Forma testandi quatenus debeatur iuri civili. 14 Beneficia iuris civilis qua. 15 Legata, & fideicommissa, quas actiones pariant. 16 Effectus huius quaestionis, vtrum iure civili, an gentium testamentum sit introductum. 17 Vnum ius civile tollit alterum. 18 Iura gentium semper immutabilia. 19 Princeps ex plenitudine potestatis nequit derogare priuatorum testamentis. 20 Princeps sine iusta causa alicuius ius quaesitum auferre non potest. 21 Suprema hominum iudicia exitum habere publice expedit. 22 Liber debet esse stylus vltimae voluntatis.

ADDITIONES.

Testamenti factio. An testandi facultas a natura sit, vel a lege tributa, adeo vt sine legis permissione non liceat hominibus testari, hoc est in illud tempus de rebus suis...

QVÆSTIO II.

Vero, quo iure introducta sit testamenti factio, & in iuris gentium, an iuris civilis, & in illud quidem tempus de rebus suis... sed solemnitates, in eo requisiti, sunt inuentione iuris civilis, & Praetorio. Et hanc opinionem...

e Videmus enim, &c.] Praeter hanc rationem, afferuntur & alia, quibus ostenditur, testamentum quoad originem suam, & inuentionem iuris gentium, quoad formam vero, & solemnitates, iuris civilis esse.

Primo enim id, quod confirmat, nihil noui, aut proprij tribuere intelligitur. l. & quia 6. ff. de iuri dicit. ca. p. cum inter. 13. de sent. & re iudic. cap. cum dilecta. 4. de confirmat. vili, vel inuiti. Ius autem civile eam hereditatem, que testamento defertur, confirmat, l. lege obuenire. 130. ff. de verb. significat. Ergo ius civile nihil proprij tribuit...

redes 23. in princ. ff. de acquir. vel amitt. possess. quacunq; lingua testandi, d. l. hac consulti. l. 2. ff. fin. C. de test. leg. Falcid. d. l. 1. ff. ad leg. Falcid. fenatus consulto Trebell. l. 1. ff. ad S. C. Trebell. certa portionis duntaxat filijs, aut heredibus institutis relinquentes, & de ceteris bonis liberè disponendi. d. l. 1. ff. ad leg. Falcid. l. verbis 120. ff. de verb. signif. l. parentibus 8. C. de inoffic. testa. Nouell. 22. c. versic. disponat. item quod testator legata, & fideicommissa, nediū actionem in personam, sed etiā in rem, & hypothecariam pariat, l. 1. & 2. C. communia de legat. & fideicommiss. Reliqua p. iura, quae huic assertioni opponi solent, argumeta abundè refutauimus, ad princip. tit. Instit. de test. ordin. nu. 76. & seqq. Harprec. Est maximi effectus. Nam si testator legata, & fideicommissa, nediū actionem in personam, sed etiā in rem, & hypothecariam pariat, l. 1. & 2. C. communia de legat. & fideicommiss. Reliqua p. iura, quae huic assertioni opponi solent, argumeta abundè refutauimus, ad princip. tit. Instit. de test. ordin. nu. 76. & seqq. Harprec.

Adde rationem: quia si si affirmetur, testamentum introductum esse iuri civili poterit statuto disponi, vt nemo condere testamentum valeat, cum vnum ius civile tollat alterū, argum. l. nihil tam naturale 35. ff. de reg. iur. Si vero dicatur, iure gentium illud introductum esse: non poterit statuto tolli testamenti factio, cum iura gentium semper firma permanent, & iure civili tolli haud queant, §. penult. Instit. de iur. nat. gent. & ciu. Huic conuersus, ne quidem Princeps ex plenitudine potestatis priuatorum testamentis derogare, aut succedendi modum a testatore ordinatum alterare, vel immutare posse, d. l. si testamentum 10. de test. l. rescripta 7. C. de precib. Imp. offeren. l. si donationem. 5. C. de reuoc. donationibus. Huiusque ratio est perspicua: Tum quia ea, quae iuris gentium sunt, à Principe sine iusta causa immutari nequeunt, dict. §. penult. Instit. de iur. nat. gent. & ciu. l. omnes populi 9. ff. de iust. & iur. Tum quia iniurius est, & indignum maiestate regnantis, alicui quaesitum ius vigore cuiusdam rescripti auferre, argum. l. id, quod nostrum, ff. de reg. iur. l. cum re 9. C. de donat. ante nupt. l. ius civile 12. C. de rei vendic. aut contra ius, cum alterius iniuria, vana, atque inania beneficia conferre, l. nec ausus 4. C. de emancipat. liber. maximè scum publice expedit, suprema hominum iudicia exitum habere, l. vel negare 5. ff. de test. quemad. aperiant. l. 1. in princip. ff. si quis omnia caus. testam. &c. nec quicquā magis hominibus debeatur, quam vt supremam voluntatis postquam iam aliud velle nō possunt, liber sit stylus, & licitū, quod iterum non redit, arbitrium, rescribente Constantino Imper. in l. 1. C. de sacros. Ecel. Atque ea de re videantur Ferdinand. Vasq. lib. 1. controu. illustr. cap. 5. nu. 21. Didac. Couar. li. 3. var. resol. c. 6. nu. 5. & seq. Pinel. in rubr. C. de rescind. vend. p. 1. c. 2. nu. 16. Gall. li. 2. obseru. 58. nu. 9. Dec. consil. 357. num. 5. & conf. 557. nu. 4. & c. Reufner. p. 1. de test. c. 4. nu. 33. & seqq. Menoc. conf. 20. nu. 1. & consil. 321. nu. 35. Franc. Mantica lib. 1. de coniect. vltim. volunt. tit. 12. nu. 32. Ceph. conf. 111. nu. 38. & conf. 186. nu. 37. Mich. Grassi. li. 1. recept. sent. §. 1. nu. 8. & Pruchman. in tract. de Regalibus, c. 4. mēbr. 3. effect. 8. vbi plures vtrāque in partem alleg. suspici quoq. poterit illa, quae de Principis potestate fusius annotauit ad princ. tit. Instit. de rer. diuis. n. 95. & multis subsequē. Harprec. g. De iure gentium. Et in testamento factio inter liberos, quod omnis solemnitas iuris civilis, & positum remissa censetur, sola iuris gentium solemnitate in illo seruata, commune, vide per Bero in q. 36. num. 5. quod etiam dixi in collecta mea commun. opin. verb. testamentum, nu. 42. Giach. h. Posset. Eruditissimè Ari. Pinel. in 1. par. rub. l. 2. C. de resc. ven. c. 2. eorū sententiā expuldit, qui dominū iure civili quaesitum facilius per Principem adimī posse existimant. Gouan.

Huic verulima, & crebrionibus DD. votis recepta sententia non aduertitur, quod forma dat esse, & originem rei, l. Iulianus 9. §. sed si quis in fin. ff. ad exhibend. l. si is, qui 80. §. 1. ff. ad leg. Falcid. d. l. cum hi. 8. in princ. & §. si praetor. 17. ff. de transfactio. l. mulieris 13. ff. de verb. signif. Testamenta autē formā ex dispositione iuris civilis accipiunt, hac consulti. l. 2. C. de testam. Proinde testamenta iuris civilis esse putantur. Nam licet forma testamento condendi inter ciues Romanos iuri civili debeatur, vna cum suis beneficijs, l. 1. ff. ad leg. Falci. aliud tamen fuit in testamentis nationum externarum, quae iure gentium & propria forma consuecere testamentationem potuerunt, vt fuerunt Graeci, Syri, Aegyptij, &c. Hos enim ante constitutionem Imper. Antonini, in orbe 17. ff. de stat. hom. testamentum facere potuisse, non dubitandum est: tamen eorum in testamentis iuris civilis locū habuisse, probabile non videntur: veluti ius accrescendi, l. triplici. 142. ff. de verb. significat. domini, sine apprehensione possessionis transferendi, l. cum hae-

QVÆSTIO III.

SVMARIA.

Ex Claro.

1 Quot sint genera testamentorum.

2 Solemne, vel scriptum, vel nuncupatum dicitur.

3 Solemne scriptum testamentum quid.

4 Solemne nuncupatum testamentum quid.

5 Minus soleme testamentum quid, & quod nuncupatum.

6 Paganum quid.

7 Militare testamentum quid.

2 Testamentum aliud soleme, aliud minus soleme. 3 Solemne, vel scriptum, vel nuncupatum dicitur. 4 Solemne scriptum testamentum quid. 5 Solemne nuncupatum testamentum quid. 6 Minus soleme testamentum quid, & quod nuncupatum. 7 Paganum quid. 8 Militare testamentum quid. A 3 ADDI.